

[Morten Lango.]

ikke så gerne vil indse, at det er den vej, vi prøver på at dreje udviklingen.

I øvrigt må jeg sige, at det, jeg sagde indledningsvis om den spagfærdige borgerlige opposition i denne debat, har også været påfaldende i anden omgang. Man har med bekymring set hen på, at der sker noget i dette land. Vi ser med bekymring hen på, at der ikke sker nok. Der har man forskellen på en konservativ og en socialistisk opposition i dette ting, og jeg synes, den er kommet relativt tydeligt frem ved denne lejlighed.

Jeg skal endelig bemærke, at der er stillet to dagsordensforslag, det ene af hr. Gert Petersen, det andet af hr. Orla Møller. Jeg er helt sikker på, at hr. Gert Petersen vil kommentere det sidste.

Gert Petersen: For ikke at forlænge debatten unødigt skal jeg nøjes med at komme med to bemærkninger til udenrigsministeren. For det første må jeg give ham ret i, at det naturligvis ikke havde ændret DDRs deltagelse i Stockholmkonferencen, om Danmark havde ændret sin holdning. Jeg beklager fortalelsen, men Danmark kunne godt have haft den intention at bidrage til en ændring, og det ville være kommet til udtryk, hvis Danmark havde stemt på en anden måde.

Det andet, jeg vil sige, er, at jeg mærkede mig, at hr. Poul Schlüter — og udenrigsministeren gav ham ret — kom med nogle bemærkninger om baggrunden for afspændingen, den afspænding, som nu har fundet sted i Vesteuropa, det er det vestlige samarbejde. Jeg synes, det var meget interessant, at udenrigsministeren senere i sit indlæg kom med nogle udtalelser, hvor han, så vidt jeg kunne få fat på det, ordret sagde: vi har i mange år lidt under Hallsteindoktrinen. Videre sagde udenrigsministeren noget om, at denne onde cirkel var det, som Brandt nu søgte at komme ud af.

Må jeg have lov til at gøre opmærksom på, at Hallsteindoktrinen var igennem mange år det mest konkrete udtryk for vestligt solidarisk samarbejde, så jeg synes ikke, de forskellige bemærkninger stemmer helt overens.

Hr. Poul Schlüter må jeg forbigå i den forbindelse; han mener formodentlig ikke, at vi har lidt under Hallsteindoktrinen,

men lad det blot være et konservativt synspunkt. Jeg er tilfreds med, at socialdemokratiet i dag mener, at det var en lidelse at være inde under denne doktrin, der rådede igennem så mange år i Vesteuropa.

Med hensyn til de dagsordener, som nu foreligger, må jeg indrømme, at det for mig er vanskeligt at se en væsensforskel mellem den formulering, der var anvendt i det af mig stillede dagsordensforslag: „snarest muligt at indlede forhandlinger“, og den formulering, der er anvendt i den af hr. Orla Møller foreslåede dagsorden, som er en opfordring til regeringen til i fortsættelse af denne udvikling — og det er hele afspændingsprocessen i Europa — at anerkende DDR. Jeg synes, at selv om der er nuanceforskelle, ligger de meget tæt op på hinanden.

Derimod savner jeg i den socialdemokratiske dagsorden den mere konkrete udformning af, hvad der burde gøres straks, men jeg erkender, at det andet afsnit i dagsordenen om en videreudvikling af de bestående forbindelser med DDR på det økonomiske, kulturelle, miljømæssige og andre politiske samarbejdsområder er af positiv betydning. Jeg havde ikke ventet at få et flertal for SFs dagsordensforslag. På den anden side havde jeg egentlig heller ikke ventet, at man fra regeringspartiets side ville komme med et modspil, som bevægede sig så tæt op i nærheden af det dagsordensforslag, som socialistisk folkeparti har stillet.

Teknikken herinde er sådan, at SFs dagsordensforslag formodentlig ikke kommer til afstemning; man vil sætte det sidst fremsatte forslag til afstemning først. Det betyder med de bemærkninger, som er faldet fra borgerlig side, at enten vedtages den socialdemokratiske dagsorden af socialdemokratiet alene og dermed af et faktisk mindretal i folketinget, hvilket vil frarøve den den autoritet, som den efter vores opfattelse bør have i kraft af den betydningsfuldhed, den rummer, eller den må sikres opbakning fra et flertal, hvormed det slås fast over for omverdenen og over for offentligheden herhjemme, at et flertal i det danske folketing nu ønsker vejen åbnet for en dansk anerkendelse af Den tyske Demokratiske Republik. Da det er i vores interesse, at dette slås fast, og at det er klart, at